

Sýslumaðurinn á Vestfjörðum

Sími: 458 2400 - Netfang: vestfirdir@syslumenn.is - Veffang: www.syslumenn.is

Ísafirði, 11. apríl 2020.

Til þeirra er málið varðar.

Mál í samráðsgátt nr. 72/2020 ([x](#)).

Efni: Umfjöllun um nokkur atriði í drögum að nýrri reglugerð um skoðun ökutækja, sem varða álagningu og innheimtu vanrækslugjalds.

Embætti Sýslumannsins á Vestfjörðum (áður Sýslumannsins í Bolungarvík) hefur annast álagningu og innheimtu ofangreinds gjalds frá því að álagning þess hófst árið 2009. Þykir í ljósi þeirrar reynslu sem fengist hefur af því verkefni rétt að fjalla lítillega um nokkur atriði í ofangreindum drögum á þessum vettvangi.

Álagningar vanrækslugjalds ár hvert eru á bilinu 35.000 til 40.000 og hefur þessi fjöldi haldist lítt breyttur öll árin (og árlegar tekjur af gjaldinu numið kr. 300 til 400 milljónum). Því er ljóst að betur má ef duga skal ef fækka á óskoðuðum ökutækjum sem skráð eru í umferð svo einhverju nemi.

Þótt í reglugerðardrögunum sé í aðalatriðum byggt á sama fyrirkomulagi og verið hefur, það er, að gjaldið er lagt á eigendur eða skráða umráðamenn allra ökutækja sem ekki hafa verið færð til lög-mæltrar skoðunar tveimur mánuðum eftir lög-mæltan skoðunarmánuð, eru nokkur atriði sem gert er ráð fyrir að breytist og e.t.v. þarfnast frekari skoðunar áður en til þess kemur. Má telja þessi helst:

- Eins og fram kemur í skýringum með drögunum er heimilt að færa ökutæki til skoðunar allt að 6 til 10 mánuðum fyrir skoðunarmánuð enda sé það gert innan þess árs sem skoðun átti að fara fram. Er því ærið misjafnt hvað eigendur hafa langan tíma til að færa ökutæki sín til skoðunar, áður en að skoðunarmánuði hvers ökutækis er komið, sem í flestum tilfellum miðast við endastaf skráningarmerkis. Í 7. gr. í drögum að breyttum reglum er hins vegar gert ráð fyrir að eigendur allra ökutækja hafi sama tíma eða einn mánuð fyrir skoðunarmánuð til að færa ökutæki sitt til skoðunar. Þetta þýðir að mest fjórir mánuðir geta liðið frá því að heimilt er að skoða ökutækið þar til eigandi þess sætir álagningu vanrækslugjalds fyrir að færa það ekki til skoðunar. Má sem dæmi nefna að þeir sem eiga ökutæki með tölustafnum 1 í endastaf skráningarmerkis hafa samkvæmt þessu fyrst heimild til að færa ökutæki sín til skoðunar í desember og hafa síðan tíma fram til loka mars áður en vanrækslugjald leggst á.

Er hætt við að þetta leiði til þess að margir sem búa á stöðum þar sjaldan er boðið upp á skoðun ökutækja líkt og á t.d. Hólmavík, Vík í Mýrdal, Kirkjubæjarklaustri, Djúfavogi og

nágrenni þessara staða þar sem aðeins er skoðað í færanlegri stöð einu sinni á ári, geti átt óhægt um vik. Í gildandi reglugerð er þeim sem býr lengra en 80 km frá skoðunarstöð heimilað að sækja um viðbótarfrest í allt að tvo mánuði áður en álagning á sér stað. Er íhugunarefni hvort þetta ákvæði þurfi ekki að vera áfram inni eða þá að tímabilið sem færa má ökutæki til skoðunar fyrir skoðunarmánuð verði lengt úr einum mánuði í t.d. tvo eða þrjá mánuði. Verður ekki séð að það ætti að vera miklum vandkvæðum bundið.

- Í 45 gr. draganna er gert ráð fyrir að grunngjald vanrækslugjalds hækki úr kr. 15.000 eins og það hefur verið frá upphafi á öll ökutæki í kr. 20.000, en í kr. 40.000 kr. á hóp- og vörubifreiðar.¹ Verður að telja þetta eðlilegar hækkanir í ljósi verðlagsbreytinga sem og sérstaks mikilvægis þess að hóp- og vöruflytningabifreiðar sem eru í umferð séu í lögmæltu ástandi.
- Það nýmæli er í 45. gr. dragann að sé vanrækslugjald ekki greitt við skoðun innan tveggja mánaða frá því að það var lagt á skuli það hækka um 100%. Þetta þýðir að hafi ekki verið brugðist við innan tveggja mánaða frá álagningu gjaldsins skuli almenna gjaldið hækka úr kr. 20.000 í kr. 40.000. Þetta verður að teljast umtalsverð hækkun frá þeim kr. 15.000 sem verið hafa og hætt við að margir þeir sem ekki hafa brugðist við og fært ökutæki sín til skoðunar á réttum tíma muni eiga í erfðileikum með að greiða þetta gjald auk gjalds fyrir skoðunina sjálfa sem sjaldnast er undir kr. 10.000 en samtals gera þetta um og yfir kr. 50.000. Haft skal í huga að ekki er heimilt að greiða vanrækslugjald svo gilt sé án þess að færa ökutæki jafnframt til skoðunar fyrr en að liðnum tveimur mánuðum frá álagningu og skylt er að greiða gjaldið að fullu við skoðun ökutækis. Er hætt við þetta eigi eftir að reynast mörgum þungur biti og leiði jafnvel til að ökutæki verði ekki færð til skoðunar þegar svona er komið hjá eiganda. Í ljósi efnahagsþrenginga sem búast má við í kjölfar kóróna- eða COVID-19 veirunnar er spurning hvort ekki sé rétt að seinka gildistöku þessa ákvæðis eða lækka prósentuna úr 100% í 50% a.m.k. af almennum ökutækjum.
- Í áðurnefndri 45. gr. draganna er gert ráð fyrir að vanrækslugjald skuli greitt samhliða því að ökutæki sé fært til skoðunar eða skráningarmerki þess lögð inn til geymslu á skoðunarstofu og skoðunarmanni sé óheimilt að skoða ökutæki nema vanrækslugjald hafi verið greitt. Sjálfsagt verður að telja að það sé gert að skilyrði að vanrækslugjald hafi verið greitt áður en ökutæki er skoðað. Á hinn bóginn verður að telja heppilegra að heimilt sé að leggja skráningarmerki inn hjá skoðunarstofu án þess að áskilja að gjaldið sé greitt um leið þannig að viðkomandi geti afstýrt hækkun álagningar. Hefur verið við þetta miðað hjá embættinu til þessa enda ekki ákvæði um annað. Aftur á móti væri rétt að miða við að skráningarmerki fengjust ekki afhent á ný nema gjaldið hafi verið greitt eins og verið hefur. Heimilt er að skrá ökutæki úr umferð með miða sem nefnt er, sem ekki telst eins traust úrræði og meira ætlað til skemmri tíma en að skrá ökutæki úr umferð með því að skila skráningarmerkjum á skoðunarstofu. Er hætt við að með því skilyrði að áfallið vanrækslugjald sé greitt áður en skráningarmerkjum er veitt viðtaka hjá skoðunarstofu sé verið að hvetja eigendur ökutækja til að skrá ökutæki úr umferð með miða fremur en að með því að leggja inn skráningarmerki þeirra.

---

¹ Raunar segir í ákvæðinu eins og það birtist í drögumun „Vanrækslugjald vegna ökutækja sem talin eru í a, b og d-g-lið 1. mgr. 6. gr. skal vera að fjárhæð 20.000. Vanrækslugjald vegna ökutækja sem talin eru í c-lið 1. mgr. 6. gr. skal vera að fjárhæð 40.000 kr.“ Sýnist þarna fremur eiga að vísa til d-liðar reglugerðarinnar, sem fjallar um hóp- og vörubifreiðar - auk þess sem „kr.“ vantar aftan við „20.000“.

- Í 7. gr. draganna er miðað við að skoðunarmánuði ferðavagna, húsbíla, fornökutækja og mótorhjóla verði flýtt um einn mánuð eða til júní í stað júlí eins og nú er og leggst vanrækslugjald þá á í byrjun september í stað október og heimilt verður að færa viðkomandi ökutæki til skoðunar í maí ef reglum um skoðunartíma verður breytt eins og að framan er lýst. Verður að telja þessa breytingu til bóta þar sem talsvert er um það að þessum tækjum hafi verið komið fyrir í geymslum, oft utan alfaraleiðrar, áður en gjaldið leggst á í byrjun október. Komið hafa fram sjónarmið um að rétt sé að skoðunarmánuður teljist maí og vanrækslugjöld leggist þá á í byrjun ágúst. Þótt vissulega kunni ýmislegt að mæla með því verður að telja óheppilegt að miða við að lokafrestur fyrir álagningu vanrækslugjalds sé í lok júlí þegar flestir eru í sumarleyfi, jafnt eigendur þessara ökutækja og starfsmenn skoðunarstöðva. Þá eru mörg þau tæki sem ákvæðið nær til án efa enn í geymslum í lok maí og gera þeim löghlýðnu eigendum sem færa vilja tæki sín til skoðunar í skoðunarmánuði erfiðara fyrir.
- Nefnt skal að eigendum og umráðamönnum ökutækja sem ekki hafa fært ökutæki sín til skoðunar hefur til þessa verið tilkynnt um álagningu vanrækslugjalds með bréfi sem sent er í pósti á skráð lögheimili eða aðsetur viðkomandi. Er nokkuð um að bréfin skili sér ekki til viðkomandi og séu því endursend. Fyrir tæpu ári var þó farið að senda skráðum eiganda rafræna tilkynningu um álagninguna á vefnum www.island.is. Nú hefur skv upplýsingum Fjársýslu ríkisins verið ákveðið að hætta að senda bréfpóst frá og með 1. maí nk. og verður eingöngu tilkynnt um álagningu rafrænt frá og með þeim degi á vefsvæði viðkomandi á vefnum www.island.is. Er ákveðið áhyggjuefni hvort þessar tilkynningar skili sér til allra eða hvort einhverjir átti sig ekki á álagningunni fyrr en þeir sjá 40.000 kr. kröfu í heimabanka sínum þremur mánuðum eftir álagningu.

Til þessa hefur embættið ekki með góðu móti getað komið á framfæri viðvörunum um yfirvofandi álagningu áður en til hennar kemur. Með auknum möguleikum í rafrænum samskiptum er hins vegar áformað að senda viðvaranir rafrænt gegn um Fjársýslu ríkisins um www.island.is til allra eigenda ökutækja sem ekki hafa fært ökutæki sín til skoðunar þegar að skoðunarmánuði loknum. Er vonandi að það stuðli að skjótari viðbrögðum fleiri eigenda ökutækja við að færa ökutæki sín til skoðunar en hingað til hefur verið.

- Miðað er við að ný reglugerð taki gildi þegar eftir birtingu hennar í Stjórnartíðindum. Æskilegt verður að telja að gildistaka a.m.k. að því er varðar álagningu vanrækslugjalds verði ekki fyrr en í fyrsta lagi tveimur heilum mánuðum eftir birtingu og miðist við mánaðamót. Þannig næst góður tími til að kynna og innleiða nýtt fyrirkomulag auk þes sem ferli álagningar samkvæmt nýjum reglum og eldri reglum skarast ekki. Á þetta ekki síst við gagnvart t.d. eigendum ferðavagna og annarra ökutækja þar sem gert er ráð fyri að skoðunarmánuður verði færður fram um einn mánuð.

Jónas Guðmundsson
sýslumaður